

Onderzoeksrapport Staat van het Drents 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Onderzoekopzet	4
1.4 Leeswijzer	4
2. Managementsamenvatting	5
3. Gebruik en beheersing van het Drents	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Kernresultaten	7
3.3 Beheersing van het Drents	7
3.4 Gebruik van het Drents	8
3.5 Waar wordt het Drents gesproken?	10
4. Overdracht en ontwikkeling	11
4.1 Inleiding	11
4.2 Kernresultaten	11
4.3 Gebruik van het Drents met (klein)kinderen	11
4.4 Beheersing van het Drents bij (klein)kinderen	12
4.5 Ontwikkeling om met Drents met (klein)kinderen te spreken	13
4.6 Drempels om (meer) Drents te spreken	14
5. Waardering en houding	16
5.1 Inleiding	16
5.2 Kernresultaten	16
5.3 Waardering van het Drents	16
5.4 Persoonlijke betekenis van het Drents	18
5.5 Behoud van het Drents	18
6. Zichtbaarheid van de Drentse taal	20
6.1 Inleiding	20
6.2 Kernresultaten	20
6.3 Huidige zichtbaarheid van het Drents	20
6.4 Waar wil men meer Drents zien?	21
7. Ondersteuningsbehoeften en Huus van de Taol	22
7.1 Inleiding	22
7.2 Kernresultaten	22
7.3 Wat hebben de respondenten nodig om meer Drents te spreken	23
7.4 Huus van de Taol	24
8. Conclusie	25
Bijlage	27
A. Gebruik en beheersing van het Drents	27
B. Overdracht en ontwikkeling van het Drents	28
C. Waardering en houding	30
D. Zichtbaarheid van het Drents	32
E. Ondersteuningsbehoeften en Huus van de Taol	32
Bronvermelding	33

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Drentse taal is een streektaal en onderdeel van het Nedersaksisch, dat sinds 1996 onder deel II van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden is erkend. In 2018 is deze positie nader versterkt met een convenant tussen betrokken overheden en organisaties. Voor veel inwoners van Drenthe vormt het Drents een onderdeel van de regionale cultuur, identiteit en dagelijkse omgang. Tegelijkertijd staan regionale talen in veel Europese regio's onder druk door veranderende maatschappelijke omstandigheden, veranderd taalgebruik tussen generaties en een afnemende vanzelfsprekendheid van streektaalgebruik in het dagelijks leven.

De Provinciale Staten van Drenthe hebben op 12 november 2025 de motie “**Herhaald onderzoek staat van het Drents**” aangenomen. Hierin hebben Provinciale Staten het college verzocht om herhaald onderzoek te doen naar de staat van de Drentse taal. Daarbij is verzocht gebruik te maken van het Drents Panel om de staat van het Drents in kaart te brengen en de resultaten te vergelijken met het vorige Drentse taalonderzoek dat is uitgevoerd in 2018.

Het Drents Panel is sinds 2018 kwalitatief enorm verbeterd en de samenstelling van het panel is aanzienlijk veranderd. Daarom is het niet mogelijk om een betrouwbaar herhaalonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek is bedoeld als nulmeting om toekomstig herhaald onderzoek naar de Drentse taal mogelijk te maken.

Het Drents Panel is een instrument van Provinciale Staten om inzichten uit de Drentse samenleving op te halen. Binnen de samenwerkingsovereenkomst rondom het Drents Panel is vastgelegd dat vanwege de AVG uitsluitend het Trendbureau Drenthe en de Statengriffie van het Drents Parlement de data van het panel analyseren. Om die reden is dit onderzoek uitgevoerd door de Statenadviseurs Beleidsinformatie van de griffie, in samenwerking met het Huus van de Taol en de betrokken beleidsadviseur vanuit de GS-organisatie.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te geven in de huidige maatschappelijke positie van het Drents binnen de provincie Drenthe. Daarbij wordt aangesloten bij bestaande inzichten uit onderzoek naar taalvitaliteit en minderheidstalen.

Binnen onderzoek naar taalvitaliteit wordt vaak gekeken naar factoren zoals taalgebruik, overdracht tussen generaties, maatschappelijke zichtbaarheid en waardering. Volgens het UNESCO-raamwerk “Language Vitality and Endangerment” (2003) zijn dit belangrijke indicatoren voor de vitaliteit van regionale talen. Ook binnen Nederlands onderzoek naar streek- en minderheidstalen wordt gewezen op het belang van deze indicatoren voor het voortbestaan van regionale talen en dialecten (Cornips en Schmeets, 2021; Driessen 2012). Dit geldt eveneens voor het Nedersaksisch, waarvan de historische ontwikkeling en huidige positie in kaart is gebracht door onder meer Scholtmeijer (2024).

Op basis hiervan wordt de hoofdonderzoeksvraag “wat is de huidige staat van de Drentse taal?” onderzocht aan de hand van 4 thema's: **gebruik en beheersing, overdracht en ontwikkeling, waardering en houding en zichtbaarheid in het dagelijks leven**. Deze 4 factoren samen bepalen de huidige staat van de Drentse taal.

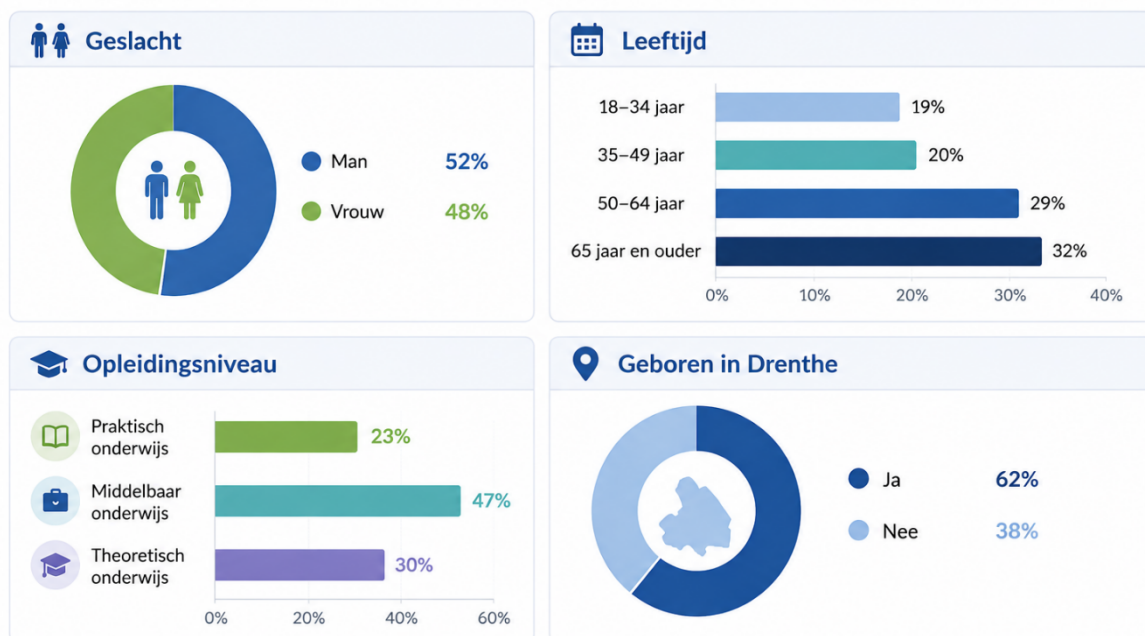
Daarnaast wordt gekeken naar ondersteuningsbehoeften rondom het spreken en behouden van het Drents en naar verschillen tussen groepen inwoners, bijvoorbeeld naar leeftijd, geboorteplaats en Drentse spreekvaardigheid. Het onderzoek van 2026 dient als nulmeting voor eventuele herhaalonderzoeken naar de staat van het Drents.

1.3 Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek is in maart 2026 gedurende een maand een vragenlijst uitgezet onder deelnemers van het Drents Panel. In totaal hebben ruim 2000 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld. De resultaten zijn gewogen en representatief voor de inwoners van Drenthe op basis van demografische factoren, zoals geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Een overzicht van de belangrijkste demografische factoren is te vinden in **Figuur 1.1**. Er kan worden geconcludeerd dat de gewogen demografische gegevens een representatief beeld oplevert van de Drentse samenleving.

Figuur 1.1 Achtergrondkenmerken van de respondenten (gewogen)

De weergegeven percentages zijn gewogen en representatief voor de inwoners van Drenthe.

Bron: Drents Panel 2026

Voor de analyse is gebruikgemaakt van descriptieve analyse en kruistabellen om verschillen tussen groepen inwoners inzichtelijk te maken. Bij de verdiepende analyses zijn alleen verschillen tussen groepen opgenomen wanneer sprake was van statistisch significante verschillen (χ^2 toets, $p \leq 0,05$).

1.4 Leeswijzer

Het restant van de rapportage is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 geeft de kernresultaten van het onderzoek weer via een managementsamenvatting. Vervolgens volgen 5 inhoudelijke hoofdstukken: gebruik en beheersing (Hoofdstuk 3), overdracht en ontwikkeling (Hoofdstuk 4), waardering en houding (Hoofdstuk 5), zichtbaarheid in het dagelijks leven (Hoofdstuk 6) en ondersteuning en Huus van de Taol (Hoofdstuk 7). Hoofdstuk 8 biedt een conclusie aan.

Belangrijk om te weten is dat de inhoudelijke hoofdstukken zo zijn geschreven dat ze onafhankelijk van elkaar gelezen kunnen worden. De lezer kan dus van tevoren zelf selecteren welke thema's hij/zij interessant vindt.

2. Managementsamenvatting

Dit hoofdstuk bevat een visuele samenvatting van de belangrijkste resultaten van het onderzoek naar de staat van het Drents. De managementsamenvatting is te vinden op de volgende pagina. De managementsamenvatting geeft per thema een visueel overzicht van de belangrijkste bevindingen. De tekst direct onder de thematitels beschrijft welk vraagstuk centraal staat binnen het thema. De weergegeven figuren tonen de belangrijkste indicatoren en verschillen. Onder elk blok vat een kernboodschap het belangrijkste inzicht per thema samen.

Managementsamenvatting – Staat van het Drents

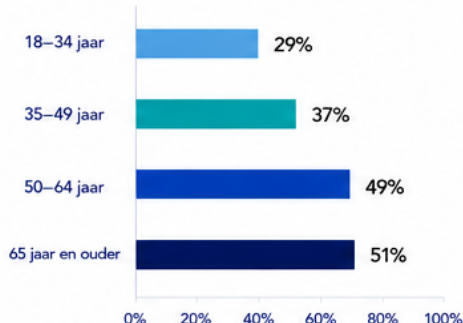
De weergegeven percentages zijn gewogen en representatief voor de inwoners van Drenthe.

1 Gebruik en beheersing

Laag gebruik en beperkte beheersing, vooral onder jongeren

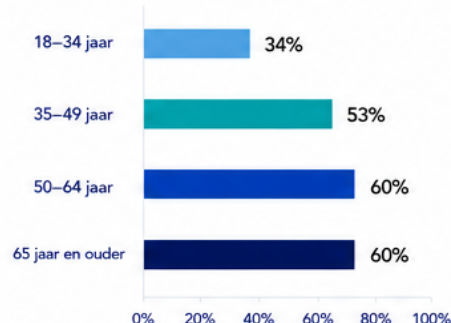
Actief gebruik naar leeftijd

% dat dagelijks of wekelijks Drents spreekt

Spreekvaardigheid naar leeftijd

% dat Drents (redelijk tot) heel goed spreekt

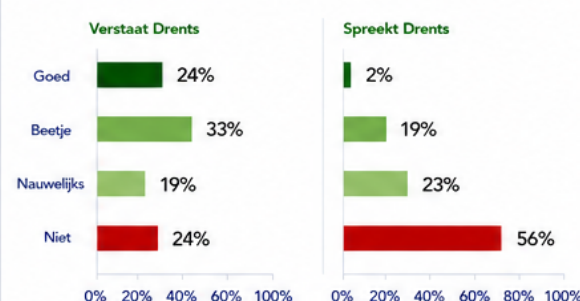
Kernboodschap: Actief gebruik en spreekvaardigheid zijn duidelijk lager onder jongeren.

2 Overdracht en ontwikkeling

Vroege blootstelling is cruciaal voor gebruik, overdracht en beheersing

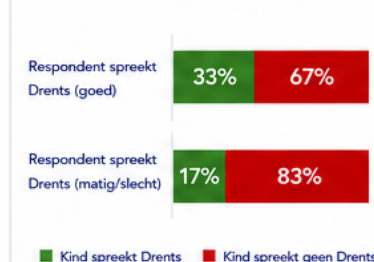
Taalvaardigheid Drents bij (klein)kinderen

% (klein)kinderen naar taalvaardigheid

Intergenerationele overdracht

% kinderen die Drents spreken

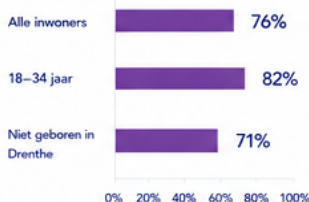
Kernboodschap: Het Drents wordt door veel ouders en grootouders beperkt actief doorgegeven aan volgende generaties.

3 Waardering en behoud

Brede maatschappelijke waardering en brede steun voor behoud van het Drents

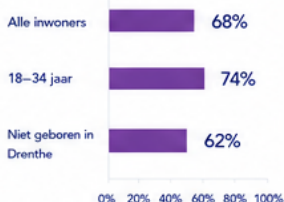
Waardering – belangrijk onderdeel van de Drentse cultuur

% (helemaal) eens

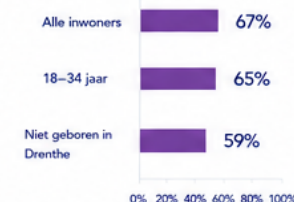
Waardering – jammer als het Drents verdwijnt

% (helemaal) eens

Behoud – hoe belangrijk vindt u dat de Drentse taal behouden blijft?

% (heel) belangrijk

Kernboodschap: Het Drents wordt breed gewaardeerd en een meerderheid vindt behoud belangrijk — ook onder jongeren en niet-geboren Drenten.

4 Zichtbaarheid en maatschappelijke omgeving

Meer zichtbaarheid in een prettige omgeving zijn belangrijker dan extra ondersteuning

Behoefte aan extra stimulering om (meer) Drents te spreken

% van alle respondenten

Onder respondenten die helemaal geen Drents spreken zegt 82% niets nodig te hebben.

Wat helpt volgens inwoners?

% van alle respondenten dat dit (heel) belangrijk vindt (meerdere antwoorden mogelijk)

Kernboodschap: De meeste inwoners hebben geen behoefte aan extra stimulering. Wie dat wel heeft, noemt vooral zichtbaarheid en een respectvolle omgeving.

3. Gebruik en beheersing van het Drents

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan het gebruik en de beheersing van de Drentse taal centraal. Beheersing heeft betrekking op de mate waarin inwoners het Drents kunnen verstaan, spreken, lezen en schrijven. Gebruik richt zich op hoe vaak en in welke situaties het Drents daadwerkelijk wordt gesproken. Door deze aspecten in samenhang te bekijken, ontstaat een beeld van de positie van het Drents in het dagelijks leven van inwoners van Drenthe. Alle tabellen met uitsplitsingen naar groepen in hoofdstuk 3 zijn te vinden in **bijlage A**.

3.2 Kernresultaten

1. Het Drents wordt door een groot deel van de inwoners goed verstaan, maar aanzienlijk minder actief gesproken en geschreven
2. De beheersing en het gebruik van het Drents zijn duidelijk lager onder jongere generaties
3. Het gebruik van het Drents is ongelijk verdeeld: een deel spreekt het regelmatig, terwijl een grote groep het nauwelijks gebruikt
4. Het Drents wordt vooral gebruikt in informele situaties en in beperkte mate in formele contexten
5. Vroege blootstelling aan het Drents hangt sterk samen met zowel taalbeheersing als daadwerkelijk gebruik

3.3 Beheersing van het Drents

We beginnen met de beheersing van het Drents onder alle respondenten. We hebben de respondenten bevraagd naar hun vaardigheid in het verstaan en lezen (passieve taalvaardigheid) en het spreken en schrijven (actieve taalvaardigheid). **Figuur 3.1** geeft een overzicht van de respondenten die hebben aangegeven een vaardigheid redelijk tot heel goed te beheersen.

Het verschil tussen passieve en actieve taalbeheersing is groot. Het Drents wordt door een groot deel van de inwoners begrepen, maar in veel mindere mate actief gebruikt. Met name het verschil tussen verstaan en spreken is groot. Dit wijst erop dat het Drents voor veel inwoners eerder een passieve dan een actieve taal is. De lage scores op lezen en schrijven bevestigen dat het Drents vooral een gesproken en informele taal is.

Figuur 3.1

Passieve versus actieve taalbeheersing van het Drents

Percentage respondenten dat de vaardigheid als (redelijk) tot zeer goed beoordeelt

Verschillen tussen groepen: leeftijd en vroege blootstelling

De resultaten in **Figuur 3.1** hebben we uitgediept onder verschillende groepen binnen de Drentse samenleving. We hebben gekeken naar hoe taalvaardigheid verschilt tussen verschillende leeftijdsgroepen en hoe taalvaardigheid bepaald wordt door vroege blootstelling aan het Drents. De resultaten voor de beheersing van het Drents onder verschillende leeftijdsgroepen is te vinden in **Tabel A1** en in **Tabel A2** de resultaten voor beheersing en vroege blootstelling aan het Drents.

De beheersing van het Drents verschilt duidelijk tussen leeftijdsgroepen. Oudere generaties beheersen de taal op alle vaardigheden beter dan jonge generaties. De verschillen zijn het grootst bij actieve vaardigheden, zoals spreken en schrijven. Dit wijst erop dat de beheersing van het Drents minder vanzelfsprekend is geworden onder jongere inwoners en dat de overdracht van de taal onder druk staat.

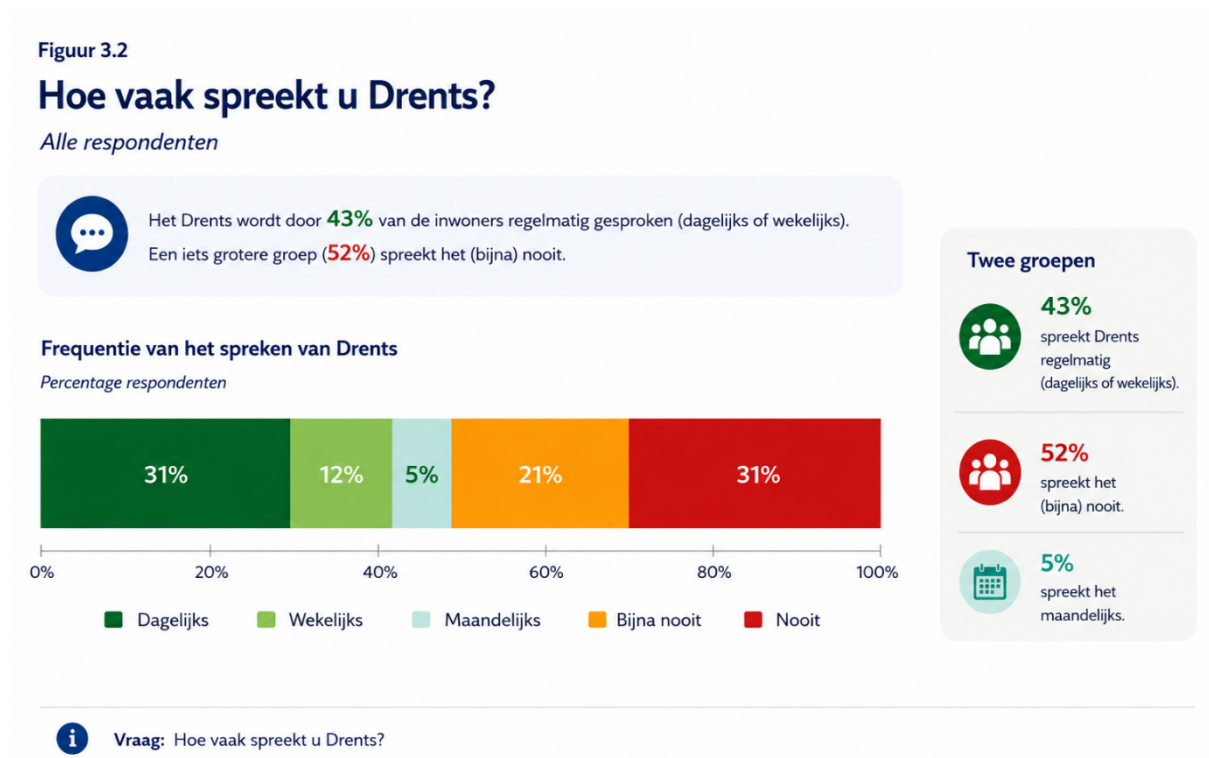
Vroege blootstelling aan het Drents hangt sterk samen met taalbeheersing. Respondenten die op jonge leeftijd met de taal in aanraking zijn gekomen, beheersen het Drents op alle vaardigheden beter dan respondenten die dit niet hebben. De verschillen zijn vooral groot bij de actieve vaardigheden. Dit onderstreept het belang van vroege kennismaking met het Drents voor latere taalbeheersing.

3.4 Gebruik van het Drents

In dit onderdeel wordt gekeken naar hoe vaak respondenten het Drents daadwerkelijk spreken. Waar in het vorige onderdeel de nadruk lag op de mate van taalbeheersing richt dit onderdeel zich op het feitelijk gebruik van de taal in het dagelijks leven. De frequentie van taalgebruik geeft inzicht in de mate waarin het Drents nog een levende rol speelt in de samenleving. Hierbij is het van

belang om onderscheid te maken tussen het kunnen spreken van de taal en het daadwerkelijk gebruiken ervan.

Eerst kijken we naar de frequentie van het gebruik onder alle respondenten. De resultaten hiervan staan in **Figuur 3.2**.

Figuur 3.2 laat zien dat de respondenten eigenlijk onder te delen zijn in twee groepen. Een deel van de respondenten gebruikt het Drents regelmatig: 31% spreekt de taal dagelijks en 12% wekelijks. Daartegenover staat een grote groep die het Drents nauwelijks of nooit spreekt: 52% spreekt (bijna) nooit het Drents. Een aanzienlijk deel van de respondenten spreekt het Drents nog actief terwijl een ongeveer even groot deel de taal in de praktijk nooit meer spreekt.

Verschillen tussen groepen: leeftijd en vroege blootstelling

Ook voor het gebruik van het Drents hebben we de resultaten uitgediept op leeftijdsniveau en vroege blootstelling. De volledige resultaten staan in **Tabel A3** en **Tabel A4**.

Het gebruik van het Drents verschilt duidelijk tussen leeftijdsgroepen. Oudere inwoners spreken het Drents vaker dagelijks, terwijl jongere inwoners de taal vaker slechts af en toe of (bijna) nooit gebruiken. Opvallend is dat het aandeel inwoners dat het Drents nooit spreekt relatief stabiel blijft over leeftijdsgroepen. De verschillen zitten daarmee vooral in de intensiteit van het gebruik onder degenen die de taal nog wel spreken.

Vroege blootstelling aan het Drents hangt sterk samen met het daadwerkelijk gebruik van de taal. Respondenten die op jonge leeftijd met het Drents in aanraking zijn gekomen, spreken de taal aanzienlijk vaker in het dagelijks leven. Omgekeerd spreken respondenten zonder vroege blootstelling het Drents vaak nauwelijks of nooit. Dit laat zien dat vroege kennismaking niet alleen samenhangt met beheersing, maar ook met actief gebruik.

Er is een duidelijke samenhang tussen taalbeheersing en het gebruik van het Drents. Respondenten die het Drents goed spreken, gebruiken de taal ook vaker in het dagelijks leven. Tegelijkertijd blijkt dat beheersing niet automatisch leidt tot gebruik. Met name de groep die het Drents redelijk beheerst, gebruikt de taal niet altijd actief. Dit wijst erop dat gebruik niet alleen afhangt van taalvaardigheid, maar ook van context en gewoonte. Voor meer informatie, zie **Tabel A5**.

3.5 Waar wordt het Drents gesproken?

Nu we de beheersing en het gebruik geanalyseerd hebben, is een natuurlijke vervolgvraag waar en in welke situaties er Drents gesproken wordt en wanneer er overgeschakeld wordt naar het Nederlands. Hiervoor hebben we de respondenten in meerdere situaties gevraagd in welke taal zij zich uiten. In **Figuur 3.3** hebben we per situatie weergegeven wat het totale percentage altijd/meestal Drents + evenveel Nederlands als Drents is. Hoe hoger het percentage, des hoger het gebruik van het Drents is in die betreffende situatie.

Uit **Figuur 3.3** blijkt dat het gebruik van het Drents sterk verschilt per situatie. In informele contexten, zoals binnen de familie, in de buurt of het dorp en onder vrienden wordt het Drents relatief vaak (rond de 40%) gesproken. Ook met de partner wordt nog in ongeveer een derde van de gevallen Drents gesproken. In meer semi-formele situaties zoals binnen verenigingen en met collega's of klasgenoten neemt het gebruik van het Drents duidelijk af. Dit patroon zet zich verder door in formele contexten. In contact met de overheid of zorgpersoneel wordt nog maar in 12% van de gevallen Drents gesproken. Deze resultaten laten zien dat het Drents vooral functioneert als informele omgangstaal en in veel mindere mate wordt gebruikt in formelere contexten.

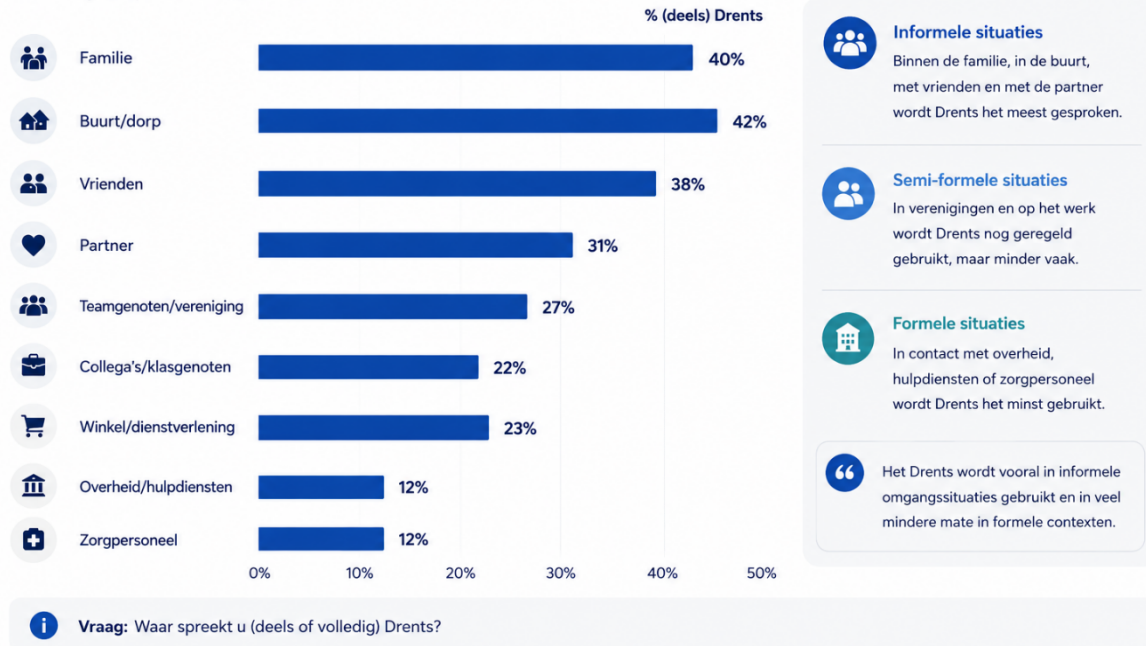
Verschillen tussen groepen: waar spreken verschillende leeftijdsgroepen Drents

Als verdiepende analyse hebben we gekeken of verschillende leeftijdsgroepen het Drents spreken binnen verschillende contexten. De resultaten staan in **Tabel A7**. Binnen elke leeftijdsgroep komt hetzelfde beeld naar voren: het Drents wordt voornamelijk gesproken in informele contexten, zoals binnen de familie en vriendenkring en een stuk minder in meer formelere contexten zoals met de overheid. Ook bevestigt **Tabel A7** het beeld dat oudere mensen vaker en meer Drents spreken dan jongere mensen: de groep 65+ spreekt binnen elke uitgevraagde context vaker Drents dan de groep 18-34 jaar.

Figuur 3.3

Waar spreken de respondenten (deels of volledig) Drents?

Percentage respondenten per situatie

4. Overdracht en ontwikkeling

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de overdracht van het Drents naar de volgende generaties centraal. Waar in het vorige hoofdstuk is gekeken naar het huidige gebruik en de beheersing van de taal, richt dit hoofdstuk zich op de mate waarin het Drents wordt doorgegeven en welke factoren daarbij een rol spelen. Ook hebben we gekeken wat de inwoners nodig hebben om (meer) Drents met hun (klein)kinderen te spreken en welke drempels inwoners ervaren om Drents te spreken. Daarmee geeft dit hoofdstuk inzicht in de toekomstbestendigheid van het Drents binnen de Drentse samenleving. Alle tabellen met uitsplitsingen naar groepen in Hoofdstuk 4 staan in **bijlage B**

4.2 Kernresultaten

1. Het Drents wordt in beperkte mate doorgegeven aan jongere generaties.
2. Een meerderheid van de respondenten spreekt (bijna) nooit Drents met (klein)kinderen.
3. (Klein)kinderen verstaan het Drents vaker dan dat zij het spreken.
4. Overdracht hangt samen met de taalvaardigheid van de oudere generatie.
5. Drempels liggen vooral in taalvaardigheid en de toepasbaarheid van het Drents.
6. Er is geen eenduidige factor die de overdracht van het Drents stimuleert naar de jongere generatie.

4.3 Gebruik van het Drents met (klein)kinderen

We kijken eerst hoe vaak respondenten het Drents spreken met hun (klein)kinderen. Wij hebben de respondenten gevraagd in welke frequentie zij Drents spreken met hun (klein)kinderen. **Figuur 4.1** laat de resultaten hiervan zien.

Figuur 4.1

Hoe vaak spreekt u Drents met uw (klein)kinderen?

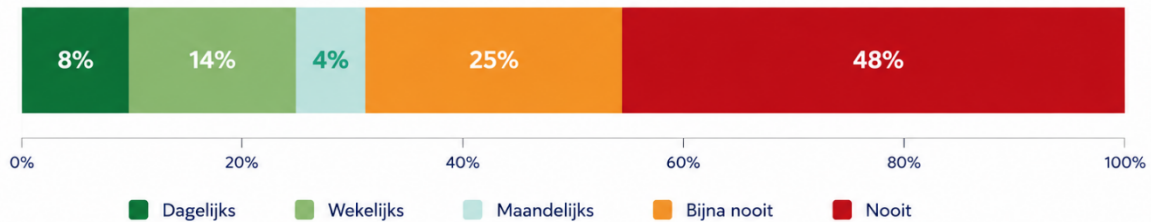
Alle respondenten

Bijna de helft van de respondenten spreekt (bijna) nooit Drents met hun (klein)kinderen. **48%** geeft aan dit nooit te doen.

Frequentie van het spreken van Drents met (klein)kinderen

Percentage respondenten

Vraag: Hoe vaak spreekt u Drents met uw (klein)kinderen?

De resultaten in **Figuur 4.1** laten zien dat het gebruik van het Drents met (klein)kinderen beperkt is. Een meerderheid van de respondenten spreekt de taal (bijna) nooit in deze context. Slechts een relatief kleine groep gebruikt het Drents regelmatig. Dit wijst erop dat de overdracht van de taal binnen de familiecontext niet vanzelfsprekend is.

4.4 Beheersing van het Drents bij (klein)kinderen

Ook hebben we gevraagd hoe respondenten de Drentse taalvaardigheid van hun (klein)kinderen beoordelen. In het bijzonder hebben we het verstaan en het spreken van Drents bij de (klein)kinderen uitgevraagd. **Figuur 4.2** vat de antwoorden van de respondenten samen.

Figuur 4.2

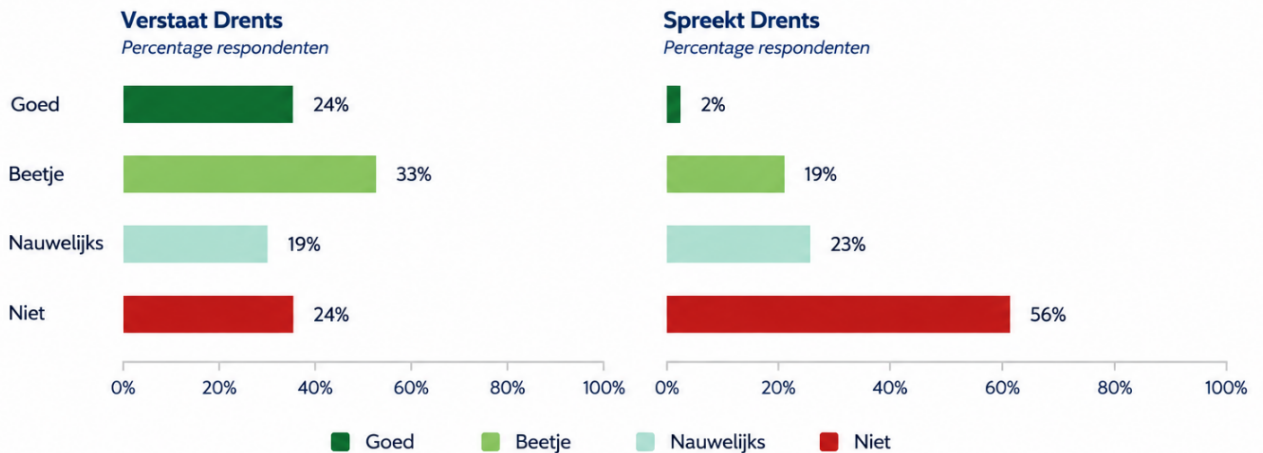
Taalvaardigheid Drents bij (klein)kinderen

Alle respondenten

(Klein)kinderen verstaan het Drents vaker dan dat zij het spreken.

Meer dan de helft spreekt geen Drents, terwijl een aanzienlijk groter deel de taal nog wel begrijpt.

Vraag: Hoe beoordeelt u de taalvaardigheid Drents van uw (klein)kinderen?

De resultaten laten zien dat (klein)kinderen het Drents vaker begrijpen dan actief spreken. Hoewel een deel van de kinderen de taal in enige mate verstaat, is het aandeel dat de taal spreekt duidelijk kleiner. Dit wijst erop dat het Drents onder jongere generaties vooral een passieve taal is.

Verschillen tussen groepen: rol van taalvaardigheid van (groot)ouders

Als verdieping hebben we gekeken hoe de mate van taalvaardigheid van de (klein)kinderen verschilt onder respondenten met sterke Drentse spraakvaardigheid en respondenten met zwakke Drentse spreekvaardigheid.

De resultaten in **Tabel B1** laten een duidelijke samenhang zien tussen spreekvaardigheid van de respondenten en de spreekvaardigheid van de (klein)kinderen. Respondenten die zelf goed Drents spreken, geven vaker aan dat hun (klein)kinderen de taal ook spreken. Dit wijst erop dat de taalvaardigheid van de oudere generatie een belangrijke factor is in de overdracht van het Drents.

4.5 Ontwikkeling om meer Drents met (klein)kinderen te spreken

In de voorgaande paragrafen is naar voren gekomen dat het gebruik en de beheersing van het Drents onder (klein)kinderen relatief beperkt zijn. Om beter inzicht te krijgen in de mogelijkheden om de overdracht van de taal te versterken, is respondenten gevraagd wat hen zou helpen om (meer) Drents spreken met hun (klein)kinderen. Deze vraag geeft inzicht in factoren die het gebruik van het Drents binnen de familiecontext kunnen bevorderen. In **Figuur 4.3** vindt u de resultaten.

Figuur 4.3

Wat helpt volgens respondenten bij het gebruik van Drents met (klein)kinderen?

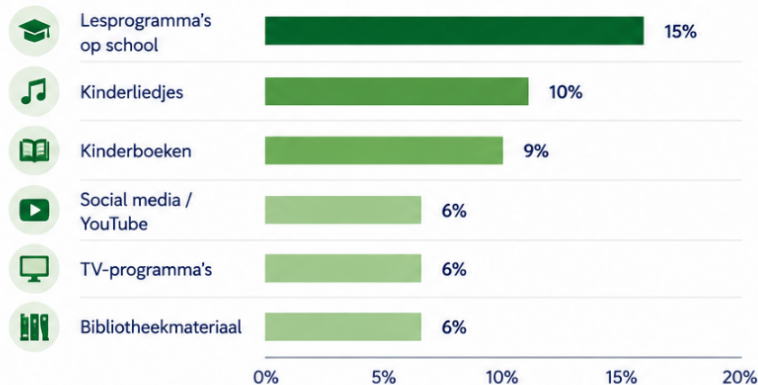
Alle respondenten

Respondenten noemen vooral onderwijs en kindercontent als belangrijke manieren om het gebruik van Drents met (klein)kinderen te bevorderen.

Meest genoemde factoren

Percentage respondenten

Belangrijkste inzichten

Onderwijs wordt het vaakst genoemd als manier om het gebruik van Drents met (klein)kinderen te stimuleren.

Ook media en kindercontent, zoals kindertiedjes en kinderboeken, worden regelmatig genoemd.

Er is geen enkele maatregel die door een grote meerderheid wordt genoemd.

Vraag: Wat heeft u nodig om meer Drents met uw (klein)kinderen te spreken?

Figuur 4.3 laat zien dat respondenten vooral ondersteuning vanuit het onderwijs en kindercontent belangrijk vinden voor het stimuleren van het gebruik van het Drents met (klein)kinderen. Lesprogramma's op school worden het vaakst genoemd, gevolgd door kindertiedjes en kinderboeken. Daarnaast worden ook media en digitale content, zoals sociale media, YouTube en televisieprogramma's genoemd als mogelijke ondersteuning. Tegelijkertijd valt op dat geen enkele maatregel door een grote meerderheid wordt genoemd. Dit wijst erop dat respondenten vooral een combinatie van maatregelen relevant vinden. Voor een volledig overzicht van alle genoemde factoren en percentages wordt verwezen naar **Tabel B2**.

4.6 Drempels om (meer) Drents te spreken

Tenslotte is respondenten gevraagd welke drempels zij ervaren bij het spreken van het Drents, bijvoorbeeld met hun (klein)kinderen of in het algemeen. Dit biedt inzicht in belemmeringen die het gebruik en de overdracht van de taal kunnen beperken. **Figuur 4.4** laat zien welke drempels respondenten vaak hebben genoemd.

Figuur 4.4

Belangrijkste drempels voor het spreken van Drents

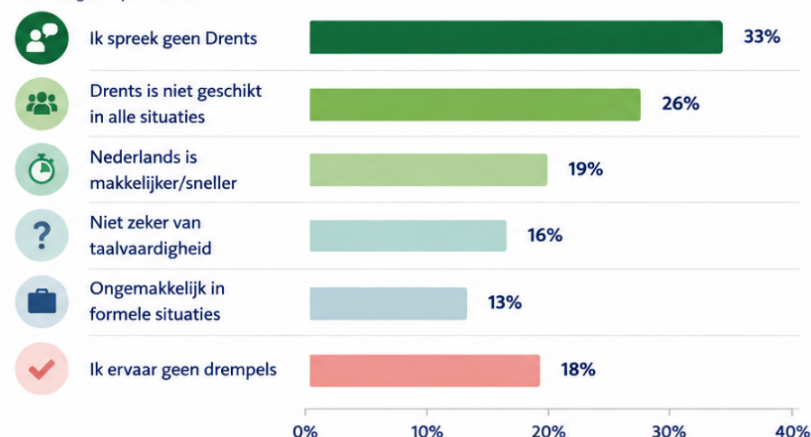
Alle respondenten

De grootste drempels hangen samen met taalvaardigheid, gebruiksgemak en de toepasbaarheid van Drents in verschillende situaties.

Meest genoemde drempels

Percentage respondenten

Belangrijkste inzichten

Taalvaardigheid is de belangrijkste drempel: een derde spreekt geen Drents.

Gebruiksgemak en toepasbaarheid spelen ook een grote rol.

Drents wordt minder snel gebruikt in formele situaties.

Sociale druk wordt relatief weinig genoemd als drempel.

Vraag: Wat zijn voor u drempels om zelf Drents te spreken?

Zie Bijlage B voor alle genoemde drempels en volledige percentages (Tabel 15).

De resultaten laten zien dat de belangrijkste drempels voor het spreken van Drents samenhangen met taalvaardigheid en gebruiksgemak. Een derde van de respondenten geeft aan geen Drents te spreken. Daarnaast noemt een deel van de respondenten onzekerheid over de eigen taalvaardigheid als belemmering. Ook praktische overwegingen spelen een rol. Respondenten geven relatief vaak aan dat Nederlands makkelijker of sneller is in het dagelijks gebruik. Daarnaast leeft het beeld bij een deel van de respondenten dat het Drents niet in alle situaties passend of bruikbaar is, met name in formele situaties.

Sociale factoren, zoals sociale druk of angst om fouten te maken worden relatief weinig genoemd. Dit wijst erop dat de belangrijkste drempels vooral praktisch en vaardigheidsgericht van aard zijn. Voor een volledig overzicht van alle genoemde drempels en percentages wordt verwezen naar **Tabel B3**.

Verschillen tussen groepen: ervaren drempels en niveau Drentse spreekvaardigheid

Een verdiepende analyse laat zien dat de ervaren drempels verschillen naar spreekvaardigheid. Respondenten met beperkte Drentse spreekvaardigheid noemen vooral het ontbreken van taalvaardigheid als reden om geen Drents te spreken, terwijl respondenten met goede Drentse spreekvaardigheid juist nadruk leggen op context en gebruik. Zij ervaren minder problemen met de taal zelf, maar geven vaker aan dat het spreken van Drents afhankelijk is van de omgeving en de gesprekspartner. De redelijk Drents sprekende respondent is een mix tussen beperkt en goed Drents sprekende respondenten en benoemen taal en context als drempels. Deze verdieping laat zien dat het gebruik van het Drents niet alleen samenhangt met taalvaardigheid, maar ook met de

mate waarin het spreken van Drents sociaal vanzelfsprekend is. **Tabel B4** in geeft een volledig overzicht van de belangrijkste drempels voor de spreekvaardigheidsniveaus.

5. Waardering en houding

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat centraal hoe de respondenten het Drents waarderen. Daarbij wordt gekeken naar de culturele betekenis van de taal, de persoonlijke betrokkenheid van inwoners en het belang dat men hecht aan het behoud van het Drents. Ook wordt onderzocht in hoeverre de waardering voor het Drents verschilt tussen groepen inwoners, bijvoorbeeld tussen geboren Drenten en niet-geboren Drenten of tussen inwoners die het Drents wel of niet spreken.

Het doel van dit hoofdstuk is om inzicht te geven in het maatschappelijk draagvlak voor het Drents binnen de Drentse samenleving. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar actieve sprekers van de taal, maar juist ook naar de bredere waardering van het Drents onder inwoners van Drenthe. Alle tabellen met uitsplitsingen naar groepen in Hoofdstuk 5 staan in **bijlage C**.

5.2 Kernresultaten

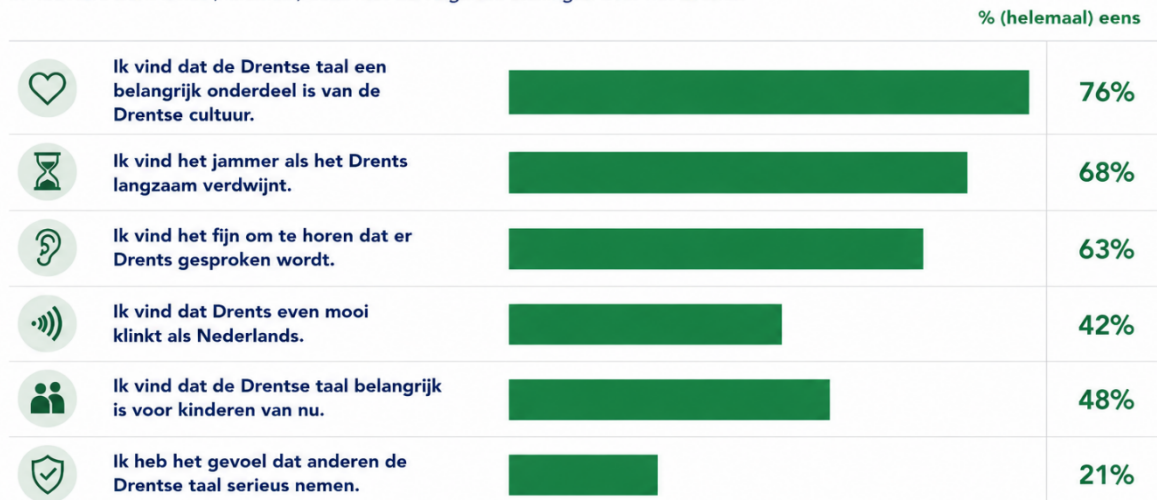
1. Het Drents wordt door een groot deel van de respondenten positief gewaardeerd, vooral als onderdeel van de Drentse cultuur.
2. Veel respondenten vinden het jammer als de Drentse taal langzaam zou verdwijnen
3. De maatschappelijke positie van het Drents wordt kwetsbaarder ervaren dan de culturele waardering van de taal
4. Geboren Drenten waarderen het Drents gemiddeld positiever dan niet-geboren Drenten, maar niet-geboren Drenten hebben desondanks ook substantiële waardering voor de taal
5. Respondenten met een sterke Drentse spreekvaardigheid waarderen het Drents positiever dan respondenten met een zwakke Drentse spreekvaardigheid (maar ook binnen deze groep bestaat geen uitgesproken negatieve waardering)
6. Een aanzienlijk deel van de respondenten vindt het belangrijk dat het Drents behouden blijft voor toekomstige generaties

5.3 Waardering van het Drents

Om inzicht te krijgen in de algemene waardering van het Drents zijn respondenten verschillende stellingen voorgelegd over de culturele betekenis, maatschappelijke positie en toekomst van de taal. **Figuur 5.1** laat bij een aantal stellingen zien hoeveel procent van de respondenten het met deze stellingen (helemaal) eens is. Een uitgebreidere tabel is te vinden in **Tabel C1**.

Figuur 5.1 Algemene waardering van het Drents onder alle respondenten

In hoeverre bent u het (helemaal) eens met de volgende stellingen over het Drents?

Het Drents wordt cultureel breed gewaardeerd. Drie op de vier respondenten vindt dat het Drents een belangrijk onderdeel is van de Drentse cultuur (76%). Ook vindt een grote meerderheid het jammer als het Drents zou verdwijnen (68%) en prettig om te horen in het dagelijks leven (63%). Tegelijkertijd voelt **minder dan een kwart (21%)** dat anderen de Drentse taal serieus nemen.

Uit **Figuur 5.1** blijkt dat het Drents cultureel breed wordt gewaardeerd onder de inwoners van Drenthe. Een ruime meerderheid van de respondenten beschouwt het Drents als een belangrijk onderdeel van de Drentse cultuur. Ook geeft een meerderheid aan het jammer te vinden als het Drents langzaam zou verdwijnen en het prettig te vinden om Drents te horen in het dagelijks leven.

Tegelijkertijd laat de figuur ook enkele kwetsbaarheden zien. Minder dan de helft van de respondenten vindt dat het Drents even mooi klinkt als het Nederlands of belangrijk is voor kinderen van nu. Daarnaast heeft slechts een beperkte groep het gevoel dat de Drentse taal door anderen serieus genomen wordt. De resultaten wijzen daarmee op een breed cultureel draagvlak voor het Drents, maar ook op zorgen over de maatschappelijke positie en toekomstbestendigheid van de taal.

Verschillen tussen groepen: geboren Drenten en niet-geboren Drenten

De resultaten van **Figuur 5.1** hebben we vervolgens uitgesplitst tussen geboren Drenten en niet-geboren Drenten. De volledige resultaten van deze verdieping zijn te vinden in **Tabel C2**. Geboren Drenten waarderen het Drents op alle onderdelen positiever dan niet-geboren Drenten. Vooral op trots zijn om Drents te spreken en het prettig vinden om Drents te horen zijn er aanzienlijke verschillen. Tegelijkertijd blijkt ook onder niet-geboren Drenten sprake van substantiële waardering. Zo beschouwt een ruime meerderheid het Drents als een belangrijk onderdeel van de Drentse cultuur en vindt een meerderheid het jammer als de taal zou verdwijnen. Dit suggereert dat het maatschappelijk draagvlak voor het Drents breder is dan alleen de groep geboren Drenten.

Verschillen tussen groepen: waardering en leeftijd

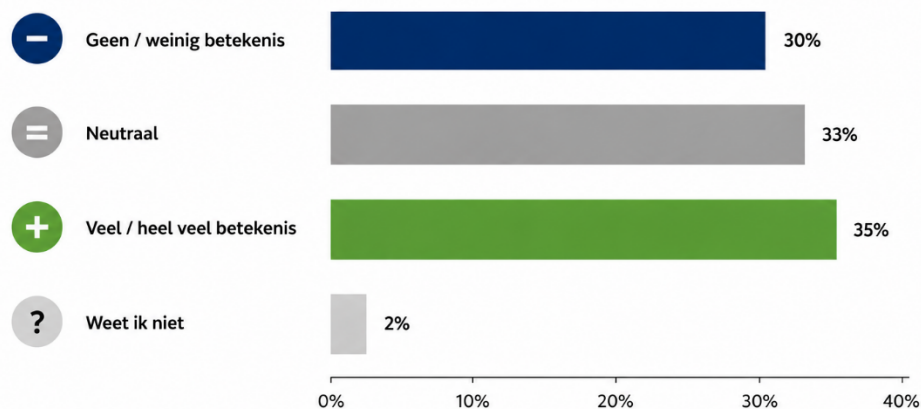
Daarnaast hebben we gekeken naar verschillen in waardering van Drents tussen verschillende leeftijdsgroepen. De resultaten staan in **Tabel C3**. De waardering tussen leeftijdsgroepen verschilt

gedeeltelijk, maar het algemene beeld is in alle groepen overwegend positief. Jongere respondenten zijn relatief positief over modernisering en zichtbaarheid van het Drents, zoals meer Drentse media. Tegelijkertijd zijn zij minder trots op het spreken van Drents en vinden zij minder vaak dat Drents even mooi klinkt als Nederlands. Oudere respondenten waarderen het Drents juist vaker als spreektaal en cultureel erfgoed. Opvallend is dat in alle leeftijdsgroepen een ruime meerderheid het Drents ziet als onderdeel van de Drentse cultuur en het jammer zou vinden als de taal langzaam verdwijnt.

5.4 Persoonlijke betekenis van het Drents

Naast de algemene waardering voor het Drents is ook onderzocht welke persoonlijke betekenis inwoners aan de Drentse taal toekennen. Respondenten is gevraagd in hoeverre het Drents voor hen persoonlijke betekenis heeft. **Figuur 5.2** geeft de resultaten voor deze vraag weer.

Figuur 5.2 Verdeling van de persoonlijke betekenis van het Drents

De resultaten laten zien dat de persoonlijke betekenis van het Drents onder inwoners verdeeld is. Er zijn ongeveer 3 even grote groepen te onderscheiden: inwoners met veel/heel betekenis, inwoners die neutraal zijn en inwoners met geen/weinig betekenis.

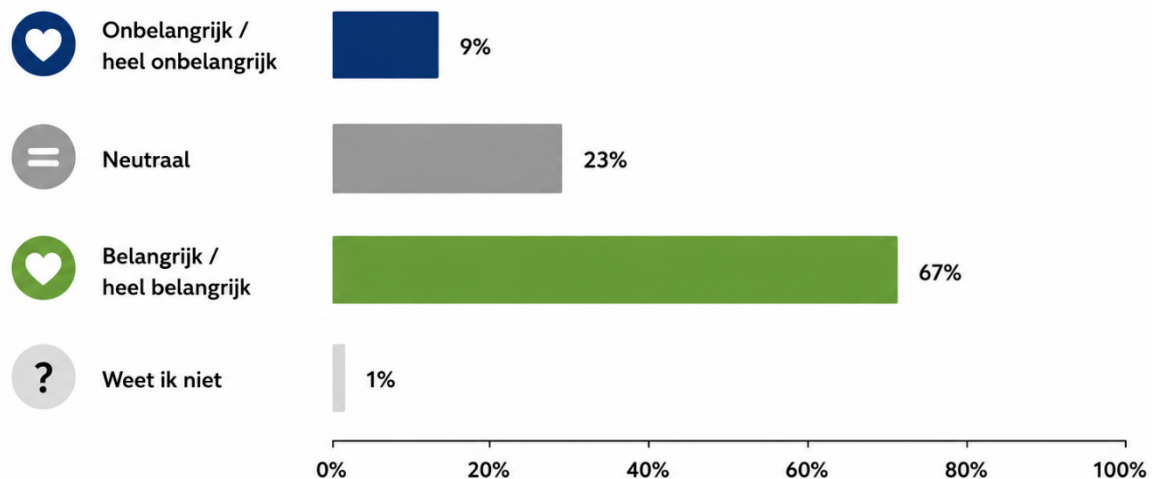
Verschillen tussen groepen: Drentse spreekvaardigheid en geboorteplaats

Als verdiepende analyse is gekeken of de persoonlijke betekenis van het Drents verschilt onder geboren Drenten en niet-geboren Drenten en onder respondenten met verschillende niveaus in Drentse spreekvaardigheid. De resultaten hiervan staan in **Tabel C4** en **Tabel C5**. De analyses laten zien dat dat er grote verschillen zijn. Geboren Drenten ervaren meer persoonlijke betekenis dan niet-geboren Drenten. Respondenten met sterke Drentse spreekvaardigheid ervaren meer persoonlijke betekenis voor het Drents dan respondenten met lage spreekvaardigheid.

5.5 Behoud van het Drents

Als laatste is onderzocht hoe belangrijk inwoners het vinden dat de Drentse taal behouden blijft. De resultaten laten zien dat een duidelijke meerderheid positief staat tegenover het behoud van het Drents. **Figuur 5.3** geeft de verdeling van de antwoorden weer.

Figuur 5.3 Hoe belangrijk vindt u dat de Drentse taal behouden blijft?

 Twee derde van de inwoners vindt het belangrijk of heel belangrijk dat de Drentse taal behouden blijft (67%). Minder dan één op de tien vindt dit onbelangrijk (9%).

Twee derde van de inwoners vindt het belangrijk dat de Drentse taal behouden blijft. Minder dan 1 op de 10 inwoners vindt dit onbelangrijk.

Verschillen tussen groepen: leeftijd, geboren in Drenthe en spreekvaardigheid

Als verdiepende analyse is gekeken of het belang dat inwoners hechten aan het behoud van het Drents verschilt per geboorteplaats, leeftijd en Drentse spreekvaardigheid. De resultaten hiervan staan in **Tabel C6**, **Tabel C7** en **Tabel C8**.

De analyses laten zien dat het belang van behoud van het Drents breed wordt gedeeld, maar dat er duidelijke verschillen bestaan tussen groepen inwoners. Geboren Drenten vinden het behoud van het Drents vaker belangrijk dan niet-geboren Drenten. Ook respondenten met een hogere Drentse spreekvaardigheid hechten duidelijk meer belang aan behoud van de taal dan respondenten die weinig tot geen Drents spreken. Leeftijdsverschillen zijn beperkter zichtbaar. In alle leeftijdsgroepen vindt een meerderheid behoud van het Drents belangrijk. Opvallend is dat ook onder niet-geboren Drenten en respondenten met lage Drentse spreekvaardigheid nog altijd een substantiële groep het behoud van het Drents belangrijk vindt. Het belang van behoud beperkt zich daarmee niet uitsluitend tot inwoners die zelf met het Drents zijn opgegroeid of de taal actief spreken.

6. Zichtbaarheid van de Drentse taal

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat centraal in hoeverre het Drents aanwezig is in het dagelijks leven van inwoners van Drenthe. Daarbij wordt gekeken hoe inwoners de huidige zichtbaarheid van het Drents beoordelen en op welke plekken zij het Drents vaker zouden willen zien of horen. Ook wordt gekeken of deze behoefte verschilt tussen verschillende leeftijdsgroepen. Alle tabellen met uitsplitsingen naar groepen in Hoofdstuk 6 staan in **bijlage D**.

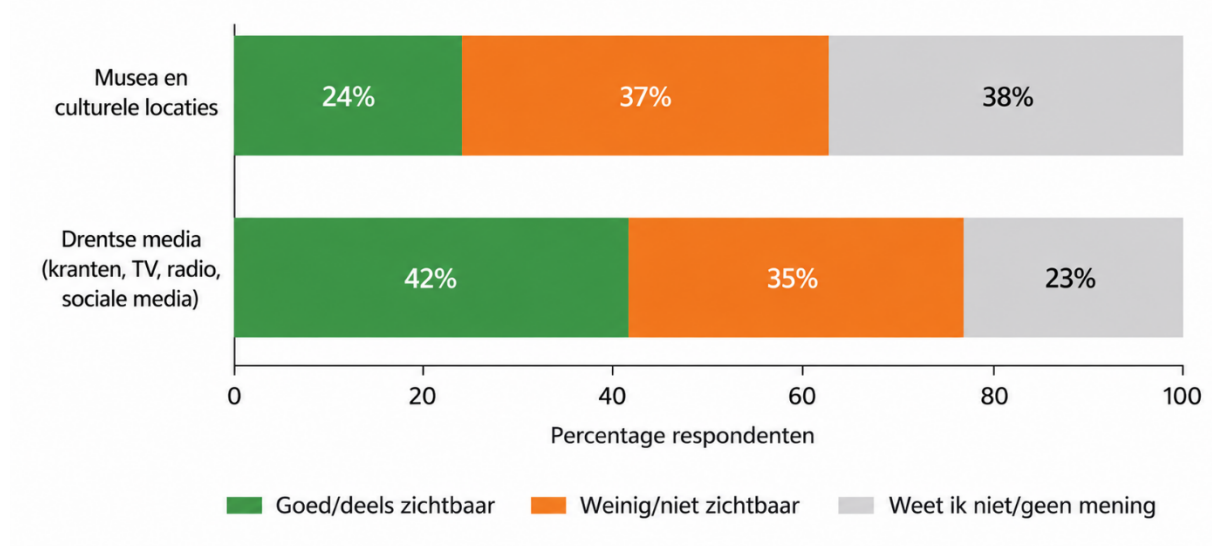
6.2 Kernresultaten

1. Een aanzienlijk deel van de respondenten vindt dat het Drents weinig zichtbaar is in het dagelijks leven, met name in culturele instellingen
2. Respondenten willen het Drents vooral vaker zien en horen in informele en publieke omgevingen, zoals evenementen, winkels, horeca en scholen
3. De behoefte aan extra zichtbaarheid van het Drents wordt niet door iedereen gedeeld: ruim een derde van de respondenten geeft aan nergens meer Drents te willen zien of horen.
4. Jongere respondenten staan gemiddeld positiever tegenover meer zichtbaarheid van het Drents in publieke en dagelijkse contexten dan oudere respondenten

6.3 Huidige zichtbaarheid van het Drents

Eerst is respondenten gevraagd in hoeverre zij vinden dat het Drents zichtbaar is in de media en op culturele locaties. **Figuur 6.1** laat de resultaten zien.

Figuur 6.1 Zichtbaarheid van het Drents

De resultaten laten zien dat de zichtbaarheid van het Drents wisselend wordt beoordeeld. Drentse media worden door relatief veel respondenten als goed of deels zichtbaar ervaren, terwijl dit aandeel voor musea en culturele locaties een stuk lager ligt. Tegelijkertijd geeft een substantieel

deel van de respondenten aan dat het Drents weinig of niet zichtbaar is, met name bij musea en culturele locaties. Opvallend is daarnaast het hoge aandeel respondenten zonder mening.

6.4 Waar wil men meer Drents zien?

Respondenten is gevraagd op welke plekken in de samenleving zij het Drents vaker zouden willen zien of horen. **Figuur 6.2** geeft een overzicht van de locaties en contexten die het vaakst worden genoemd.

De meeste respondenten willen het Drents vooral vaker terugzien bij evenementen, markten en dorpsbijeenkomsten, gevolgd door winkels en restaurants en scholen. Ook gemeentelijke gebouwen en zorginstellingen worden relatief vaak genoemd. Tegelijkertijd geeft 35% van de respondenten aan nergens behoefte te hebben aan meer zichtbaarheid van het Drents. De resultaten laten daarmee een verdeeld beeld zien: een substantieel deel van de inwoners wil meer aanwezigheid van het Drents in het openbare leven, terwijl een vergelijkbaar deel daar geen behoefte aan heeft. Onder deze 35% zitten voornamelijk respondenten met lage Drentse spreekvaardigheid.

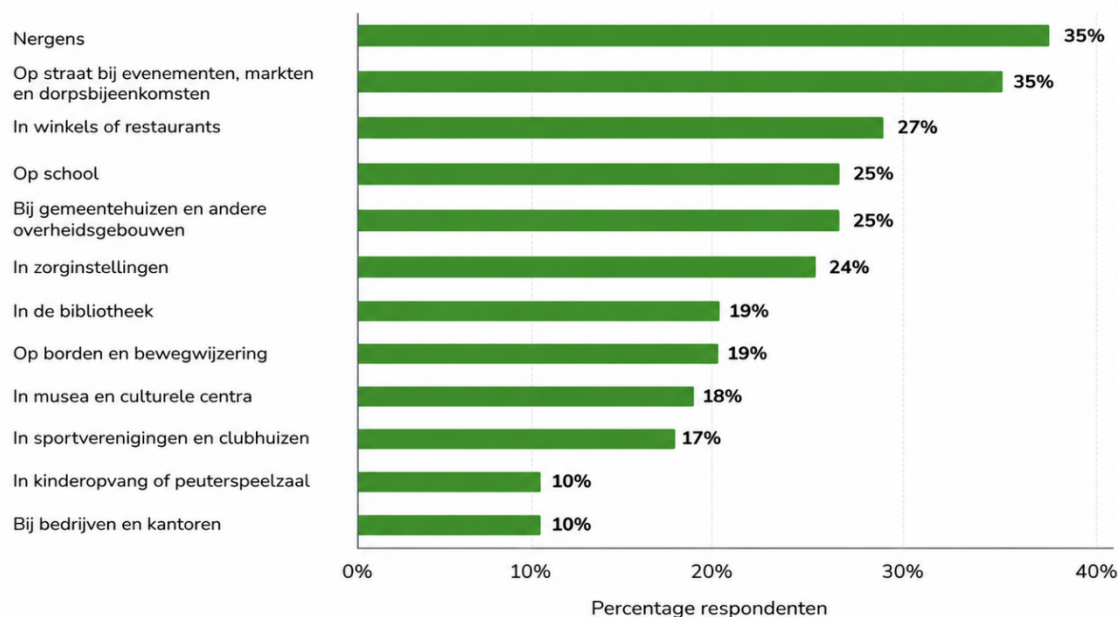
Verschillen tussen groepen: leeftijdsverschillen en zichtbaarheidsbehoeften

Daarnaast hebben we als verdieping gekeken of de zichtbaarheidsbehoeften verschillen tussen verschillende leeftijdsgroepen. De uitkomsten hiervan zijn te vinden in **Tabel D1**.

De resultaten laten zien dat jongere respondenten over het algemeen vaker aangeven het Drents prominenter terug te willen zien in de samenleving dan oudere respondenten. Vooral in winkels, horeca, culturele locaties en bibliotheken zijn de verschillen zichtbaar. Oudere respondenten geven juist vaker aan dat het Drents nergens vaker zichtbaar hoeft te zijn. Tegelijkertijd bestaat ook onder oudere groepen nog steun voor zichtbaarheid van het Drents in herkenbare publieke contexten, zoals evenementen, zorginstellingen en overheidsgebouwen. Onder elke leeftijdsgroep bestaat er een grote groep respondenten die nergens meer Drents hoeft te zien of horen.

Figuur 6.2 Waar wil men meer Drents zien?

% respondenten dat deze locatie/context heeft gekozen (meerdere antwoorden mogelijk)

De meeste respondenten willen het Drents vooral vaker zien op straat bij evenementen, markten en dorpsbijeenkomsten (33%), in winkels en restaurants (27%) en op school (25%). Opvallend is dat 35% van de respondenten aangeeft nergens meer Drents te willen zien.

7. Ondersteuningsbehoeften en Huus van de Taol

7.1 Inleiding

In dit laatste hoofdstuk staat centraal welke ondersteuning inwoners belangrijk vinden voor het gebruik en behoud van het Drents en welke rol organisaties als het Huus van de Taol daarin kunnen spelen. Daarbij wordt eerst gekeken naar de behoefte aan ondersteuning bij het spreken van Drents. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om zichtbaarheid van het Drents in de openbare ruimte, sociale acceptatie en de verschillende vormen van media en lesmateriaal. Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre deze ondersteuningsbehoeften verschillen tussen leeftijdsgroepen en tussen respondenten met verschillende niveaus van Drentse spreekvaardigheid. Tenslotte wordt gekeken naar de bekendheid van het Huus van de Taol en naar de rol die respondenten zien voor het Huus van de Taol voor het behoud en gebruik van de Drentse taal. Alle tabellen met uitsplitsingen naar groepen in Hoofdstuk 7 zijn te vinden in **bijlage E**.

7.2 Kernresultaten

1. Een meerderheid van de respondenten geeft aan geen extra ondersteuning nodig te hebben om (meer) Drents te spreken.
2. Respondenten die wel ondersteuning wensen, noemen vooral meer zichtbaarheid van het Drents in de openbare ruimte.
3. Sociale acceptatie en een prettige gespreks sfeer worden vaker genoemd dan traditionele lesvormen.

- Respondenten met sterke Drentse spreekvaardigheid die ondersteuning wensen, leggen de nadruk vooral op zichtbaarheid en normalisering van het Drents, terwijl respondenten met beperkte spreekvaardigheid vaker praktische ondersteuning wensen.
- Het Huus van de Taol wordt vooral gezien als organisatie die het gebruik en het leren van Drents actief moet stimuleren.

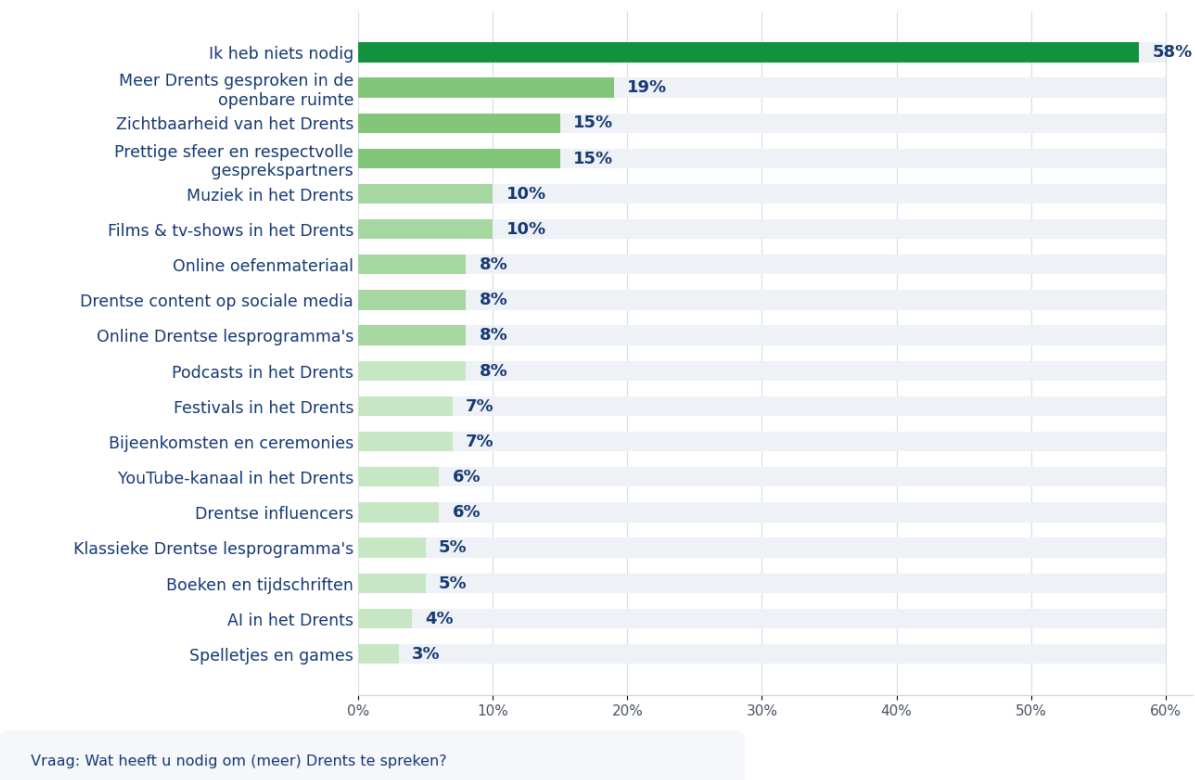
7.3 Wat hebben de respondenten nodig om meer Drents te spreken

Om inzicht te krijgen in de ondersteuningsbehoeften van de respondenten om meer Drents te spreken, is respondenten gevraagd wat zij nodig denken te hebben om (meer) Drents te spreken. Respondenten konden meerdere antwoorden selecteren en de resultaten geven inzicht welke vormen van ondersteuning, stimulering of maatschappelijke omstandigheden kunnen bijdragen aan het gebruik van het Drents in het dagelijks leven. De resultaten staan in **Figuur 7.1**.

Figuur 7.1

Ondersteuningsbehoeften voor het spreken van Drents

Alle respondenten

De resultaten laten zien dat een meerderheid van de respondenten aangeeft geen extra ondersteuning nodig te hebben om (meer) Drents te spreken. Desondanks wijst een substantiële minderheid op het belang van een omgeving waar het Drents zichtbaarder, normaler en sociaal geaccepteerder is. Vooral meer gebruik van het Drents in de openbare ruimte, zichtbaarheid van de taal en een prettige gesprekssfeer worden relatief vaak genoemd. Traditionele leervormen, zoals lesprogramma's of boeken worden minder vaak genoemd dan laagdrempelige en dagelijkse vormen van taalgebruik en zichtbaarheid.

Verschillen in ondersteuningsbehoeften: Drentse spreekvaardigheid en leeftijd

De verdiepende analyse naar spreekvaardigheid in laat zien dat ondersteuningsbehoeften sterk verschillen tussen groepen respondenten. Respondenten die goed Drents spreken noemen vaker maatschappelijke factoren, zoals meer zichtbaarheid van het Drents, meer gebruik in de openbare ruimte en een prettige gespreks sfeer. Respondenten met beperkte spreekvaardigheid noemen juist wel vaker praktische ondersteuning, zoals online oefenmateriaal. Toch blijft de behoefte aan oefenmateriaal relatief klein. Onder alle spreekniveaus geven veruit de meeste respondenten aan niets nodig te hebben. Vooral onder respondenten die beperkt of geen Drents spreken is deze groep zeer groot (82%). De volledige resultaten staan in **Tabel E1**.

Tabel E2 laat zien dat ondersteuningsbehoeften deels verschillen tussen generaties. In alle leeftijdsgroepen noemt veruit de grootste groep respondenten dat zij niets nodig hebben om (meer) Drents te spreken. Daarnaast worden in meerdere leeftijdsgroepen vooral meer gebruik van het Drents in de openbare ruimte en de zichtbaarheid van het Drents relatief vaak genoemd. Jongere respondenten noemen daarnaast vaker digitale vormen van ondersteuning, zoals online oefenmateriaal en podcasts, terwijl ouderen deze vormen minder vaak noemen.

7.4 Huus van de Taol

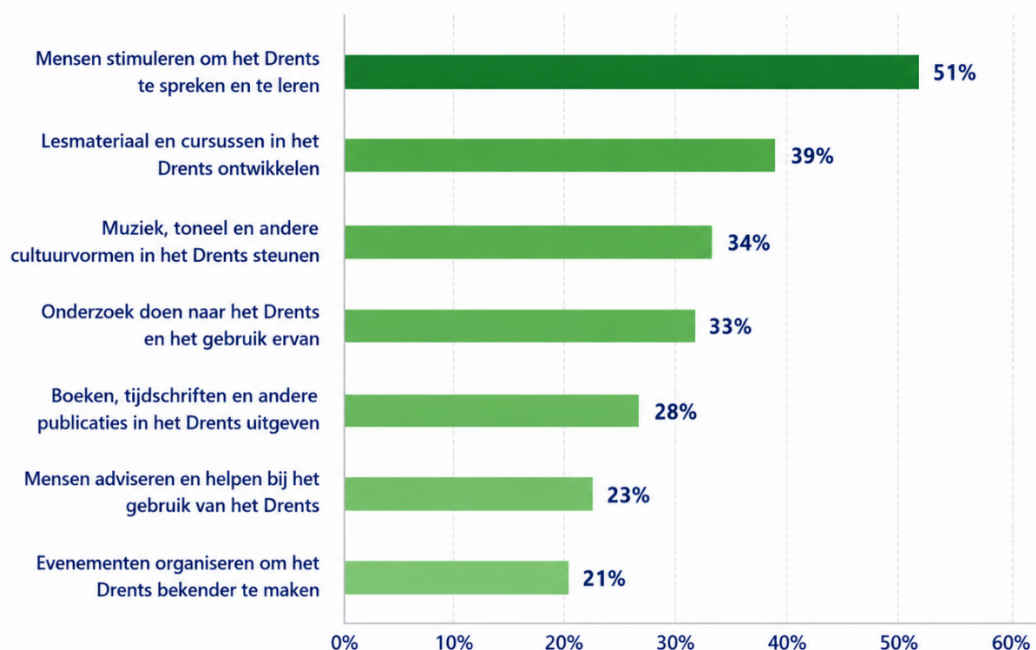
Het belangrijkste instituut in de provincie Drenthe dat zich inzet voor het gebruik, overdracht, waardering en zichtbaarheid van het Drents is het Huus van de Taol. We hebben respondenten gevraagd of zij het Huus van de Taol kennen en of zij weten wat het Huus van de Taol doet. De respondenten geven aan in ruim 70% van de gevallen het Huus van de Taol te kennen en meer dan de helft van deze respondenten weet ongeveer wat ze doen. Vervolgens hebben we de respondenten verteld wat het Huus van de Taol allemaal doet en de respondenten gevraagd wat zij de belangrijkste taken vinden van het Huus van de Taol. De resultaten hiervan staan in **Figuur 7.2**.

Respondenten zien voor het Huus van de Taol vooral een rol in het stimuleren van het gebruik van het Drents. Ruim de helft van de respondenten noemt het stimuleren van spreken en leren als belangrijkste taak. Ook lesmateriaal, cursussen en ondersteuning van het Drentse cultuurvormen worden relatief vaak genoemd. Daarmee ligt de nadruk vooral op behoud, gebruik en zichtbaarheid van de taal in het dagelijks leven.

Figuur 7.2

Belangrijkste taken van het *Huus van de Taol*

Alle respondenten (maximaal 3 antwoorden)

8. Conclusie

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat het Drents nog steeds breed wordt gewaardeerd binnen de Drentse samenleving. Een ruime meerderheid binnen de Drentse samenleving beschouwt het Drents als een belangrijk onderdeel van de Drentse cultuur en vindt het belangrijk dat de taal behouden blijft voor toekomstige generaties. Deze waardering beperkt zich bovendien niet uitsluitend tot inwoners die zelf actief Drents spreken of in Drenthe geboren zijn. Ook onder Drenten die slecht/geen Drents spreken en niet-geboren Drenten is er sprake van substantiële waardering voor de taal en steun voor behoud ervan.

Tegelijkertijd laten de resultaten zien dat het actieve gebruik en de overdracht van het Drents minder vanzelfsprekend zijn geworden. Jongere generaties beheersen en gebruiken het Drents duidelijk minder vaak dan oudere generaties. Daarnaast wordt het Drents vooral gebruikt in informele situaties, terwijl het gebruik in formele situaties beperkt blijft. Ook blijkt dat een groot deel van de inwoners het Drents nauwelijks of nooit actief spreekt.

De resultaten wijzen daarmee op een verschil tussen de maatschappelijke waardering van het Drents en de mate waarin inwoners zelf actief bijdragen aan het gebruik en de overdracht van de taal. Hoewel veel respondenten het behoud van het Drents belangrijk vinden, geeft tegelijkertijd een meerderheid aan geen extra ondersteuning nodig te hebben om (meer) Drents te spreken. Dit geldt in het bijzonder voor respondenten met beperkte of geen Drentse spreekvaardigheid. Juist onder deze groepen waar potentieel ruimte ligt voor uitbreiding en normalisering van het actieve gebruik van het Drents, blijkt de behoefte aan ondersteuning zeer beperkt.

Daarnaast laten de resultaten zien dat vroege blootstelling sterk samenhangt met zowel taalbeheersing als actief gebruik van het Drents. Respondenten die op jonge leeftijd met het

Drents in aanraking zijn gekomen, beheersen en gebruiken de taal aanzienlijk vaker. Ook uit de resultaten over overdracht binnen gezinnen blijkt dat de taalvaardigheid van ouders en grootouders sterk samenhangt met het gebruik van het Drents door jongere generaties.

Tenslotte wijzen de resultaten erop dat inwoners die wel behoefte hebben aan ondersteuning vooral belang hechten aan zichtbaarheid, gebruik in het dagelijks leven en een omgeving waarin het spreken van Drents vanzelfsprekender wordt. Traditionele vormen van taalondersteuning worden minder vaak genoemd dan zichtbaarheid van het Drents in de openbare ruimte, sociale acceptatie en dagelijkse aanwezigheid van de taal. Daarmee schetst dit onderzoek een beeld van een taal die cultureel breed wordt gewaardeerd, maar waarvan het actieve gebruik en de overdracht minder vanzelfsprekend zijn geworden.

De resultaten van dit onderzoek sluiten aan bij bredere inzichten uit onderzoek naar streek- en minderheidstalen in Nederland. Ook in onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen naar het Fries en het Nedersaksisch onderstreept Buurke (2025) het belang van het dagelijks gebruik, maatschappelijke zichtbaarheid en intergenerationele overdracht. Het onderzoek van Buurke (2025) sluit daarbij specifiek aan op onze resultaten dat verschillen in intergenerationele overdracht een belangrijke verklaring vormen voor verschillen in vitaliteit van regionale talen. Daarbij wordt vaker gezien dat culturele waardering voor streektaal relatief sterk blijft, terwijl het actieve gebruik en de overdracht tussen generaties onder druk staan.

Bijlage

A. Gebruik en beheersing van het Drents

Tabel A1: Beheersing van het Drents per leeftijdscategorie

Leeftijd categorie	Verstaan redelijk of beter	Lezen redelijk of beter	Spreken redelijk of beter	Schrijven redelijk of beter
18-34 jaar	76%	54%	34%	5%
35-49 jaar	86%	62%	53%	22%
50-64 jaar	92%	69%	60%	23%
65 en ouder	93%	69%	60%	25%

Tabel A2: Beheersing van het Drents als respondent voor 4^e levensjaar Drents heeft geleerd

Drents geleerd voor 4e levensjaar?	Verstaan redelijk tot heel goed	Lezen redelijk tot heel goed	Spreken redelijk tot heel goed	Schrijven redelijk tot heel goed
Nee	81%	50%	28%	6%
Ja	100%	91%	97%	44%

Tabel A3: Hoe vaak spreekt u Drents per leeftijdsgroep

Leeftijdscategorie	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Bijna nooit	Nooit
18-34 jaar	12%	17%	8%	32%	31%
35-49 jaar	23%	14%	8%	20%	35%
50-64 jaar	37%	12%	4%	18%	30%
65 en ouder	43%	8%	3%	16%	31%

Tabel A4: Gebruik Drents en vroege blootstelling aan het Drents

Drents geleerd voor vierde levensjaar?	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Bijna nooit	Nooit
Nee	8%	10%	5%	29%	48%
Ja	70%	16%	5%	7%	3%

Tabel A5: spreekvaardigheid en gebruik van het Drents

Spreekvaardigheid	Dagelijks/wekelijks gebruik
Zeer goed	97%
Goed	87%
Redelijk	48%
Een beetje	6%
Helemaal niet	0%

Tabel A7: waar spreken de respondenten Drents per context op leeftijdsniveau

Context	18-34 jaar	35-49 jaar	50-64 jaar	65 jaar en ouder
Winkelpersoneel/ dienstverleners	12%	14%	28%	31%
Buurt- of dorpsgenoten	25%	40%	47%	50%
Vrienden/ kennissen	23%	32%	42%	47%
Familie	27%	37%	41%	48%
Collega's/ klasgenoten	10%	18%	28%	26%
(Klein)kinderen	1%	15%	20%	22%
Overheid en hulpdiensten	9%	8%	11%	16%
Vereniging/ sport/ hobby	11%	27%	29%	35%
Zorgpersoneel	5%	7%	17%	16%
Partner	15%	26%	36%	38%

B. Overdracht en ontwikkeling van het Drents

Tabel B1: Intergenerationele overdracht

Spreekvaardigheid respondent	Kind spreekt Drents (%)	Kind spreekt geen Drents (%)
Goed	33%	67%
Matig/slecht	17%	83%

Tabel B2 Wat heb ik nodig om meer Drents met mijn (klein)kinderen te spreken?

Categorie	Factor	%
Onderwijs & ondersteuning	Lesprogramma's op school	15%
	Bijspijkerkursus	3%
	Oefenmateriaal	2%
Media & content	Kinderliedjes	10%
	Kinderboeken	9%
	Social media/YouTube/influencers	6%
	TV-programma's	6%
	Podcasts	3%
	Bibliotheekmateriaal	6%
	Games	6%
	Activiteiten/bijeenkomsten	4%
	Anders	15%

Tabel B3 Drempels om zelf Drents te spreken

Categorie	Drempel	%
Taalvaardigheid	Ik spreek geen Drents	33%
	Niet zeker van taalvaardigheid	16%
	Onzeker over uitspraak/grammatica	7%
Gebruiksgemak	Nederlands is makkelijker/snel	19%
Context & gebruik	Drents is niet geschikt in alle situaties	26%
	Weinig gelegenheid om Drents te spreken	10%
	Ongemakkelijk in formele situaties	13%
Sociaal	Anderen begrijpen mij niet	9%
	Sociale druk om Nederlands te spreken	4%
	Bang om fouten te maken	4%
Geen drempels	Ik ervaar geen drempels	18%

Tabel B4: belangrijkste drempels en spreekvaardigheid

Spreekvaardigheid	Belangrijkste drempels
Beperkte spreekvaardigheid	Ik spreek geen Drents en onzekerheid over taalvaardigheid
Redelijke spreekvaardigheid	Nederlands is makkelijker/snel, onzekerheid over taalvaardigheid en Drents is niet geschikt voor alle situaties
Goede spreekvaardigheid	Drents is niet geschikt in alle situaties, ongemakkelijk in formele situaties en anderen begrijpen mij niet

C. Waardering en houding

Tabel C1: Waardering van de Drentse taal onder alle respondenten

Stelling	(Helemaal) oneens	Neutraal	(Helemaal) eens	Geen mening
Ik vind dat er in Drenthe meer Drentstalige media, zoals films, radio, podcasts en content op social media zou mogen komen	17%	39%	34%	10%
Ik vind dat de Drentse taal een belangrijk onderdeel is van de Drentse cultuur	8%	13%	76%	3%
Ik ben er trots op dat ik Drents spreek	8%	17%	38%	37%
Ik vind dat Drents even mooi klinkt als Nederlands	27%	27%	42%	5%
Ik heb het gevoel dat anderen de Drentse taal serieus nemen	36%	33%	21%	10%
Ik vind het fijn om te horen dat er Drents gesproken wordt	10%	22%	63%	5%
Ik vind dat Drents niet netjes klinkt	57%	23%	16%	5%
Ik vind dat de Drentse taal niet meer belangrijk is voor kinderen van nu	48%	28%	20%	4%
Ik vind het jammer als het Drents langzaam verdwijnt	11%	18%	68%	3%

Tabel C2: Waardering van de Drentse taal naar geboorteplaats respondent

Stelling	Geboren in Drenthe - % (helemaal) eens	Niet geboren in Drenthe - % (helemaal) eens	Verskil (procentpunten)
Ik vind dat er meer Drentstalige media, zoals films, radio, podcasts en content op social media zou mogen komen	40%	27%	13
Ik vind dat de Drentse taal een belangrijk onderdeel is van de Drentse cultuur	81%	71%	10
Ik ben er trots op dat ik Drents spreek	55%	14%	41
Ik vind dat Drents even mooi klinkt als Nederlands	47%	34%	13
Ik heb het gevoel dat anderen de Drentse taal serieus nemen	21%	21%	0
Ik vind het fijn om te horen dat er Drents gesproken wordt	71%	52%	19
Ik vind dat Drents niet netjes klinkt	16%	16%	0
Ik vind dat de Drentse taal niet meer belangrijk is voor kinderen van nu	16%	25%	-9
Ik vind het jammer als het Drents langzaam verdwijnt	72%	62%	10

Tabel C3: waardering en leeftijd

percentage respondenten dat het (helemaal) eens is met de stellingen

Stelling	18-34 jaar	35-49 jaar	50-64 jaar	65 jaar en ouder
Meer Drentse media gewenst	39%	34%	35%	31%
Drents is een belangrijk onderdeel van de Drentse cultuur	82%	76%	78%	73%
Trots op het spreken van Drents	26%	42%	41%	39%
Drents klinkt even mooi als Nederlands	22%	49%	42%	47%
Anderen nemen Drents serieus	18%	25%	17%	24%
Fijn om Drents te horen	63%	66%	64%	61%
Drents klinkt niet netjes	24%	22%	14%	9%
Drents niet meer belangrijk voor kinderen van nu	15%	24%	21%	19%
Jammer als Drents verdwijnt	74%	68%	68%	63%

Tabel C4: Betekenis van het Drents en mate van Drents spreken

Mate waarin respondent Drents spreekt	% veel of heel veel betekenis
Heel goed	81%
Goed	48%
Redelijk	33%
Een beetje	17%
Helemaal niet	4%

Tabel C5: persoonlijke betekenis en geboorteplaats

Geboren in Drenthe?	Geen/heel weinig betekenis	Neutraal	Veel/heel veel betekenis
Ja	24%	28%	46%
Nee	44%	41%	14%

Tabel C6 behoud van het Drents en woonplaats

Geboren in Drenthe	(Heel) onbelangrijk	Neutraal	(Heel) belangrijk
Ja	6%	21%	71%
Nee	13%	27%	59%

Tabel C7 Behoud van het Drents onder leeftijdsgroepen

Leeftijdscategorie	(Heel) onbelangrijk	Neutraal	(Heel) belangrijk
18-34 jaar	8%	26%	65%
35-49 jaar	9%	27%	63%
50-64 jaar	10%	18%	72%
65 jaar en ouder	9%	25%	65%

Tabel C8 Behoud van het Drents en spreekvaardigheid

Spreekvaardigheid Drents	(Heel) onbelangrijk	Neutraal	(Heel) belangrijk
Heel goed	3%	9%	88%
Goed	3%	19%	78%
Redelijk	3%	21%	76%
Een beetje	9%	29%	61%
Helemaal niet	23%	36%	38%

D. Zichtbaarheid van het Drents

Tabel D1: zichtbaarheidsbehoefte naar leeftijd

Locatie/context	18-34 jaar	35-49 jaar	50-64 jaar	65 jaar en ouder
Winkels en horeca	44%	29%	23%	19%
Gemeentehuizen/overheidsgebouwen	31%	21%	28%	22%
Musea en culturele centra	29%	17%	19%	13%
Bibliotheken	27%	17%	20%	16%
Zorginstellingen	26%	24%	24%	22%
Sportverenigingen/clubhuizen	25%	23%	13%	11%
Borden en bewegwijzering	21%	30%	19%	11%
Bedrijven/kantoren	18%	14%	11%	6%
Kinderopvang/peuterspeelzaal	17%	10%	8%	8%
Nergens	27%	30%	38%	41%

E. Ondersteuningsbehoeften en Huus van de Taol

Tabel E1: Ondersteuningsbehoeften uitgediept naar verschillen in Drentse spreekvaardigheid

Spreekvaardigheid	Meer Drents horen	Meer zichtbaarheid	Respectvolle sfeer	Online oefenmateriaal	Niets nodig
Heel goed	26%	22%	24%	4%	49%
Goed	31%	20%	15%	9%	40%
Redelijk	22%	15%	20%	13%	51%
Een beetje	19%	17%	12%	16%	59%
Helemaal niet	4%	3%	3%	2%	82%

Tabel E2: Ondersteuningsbehoeften en leeftijdsgroepen

Ondersteuningsvorm	18-34 jaar	35-49 jaar	50-64 jaar	65 jaar en ouder
Muziek in het Drents	11%	11%	9%	9%
Boeken en tijdschriften in het Drents	3%	5%	6%	6%
Films en tv-shows in het Drents	9%	17%	9%	8%
Podcasts in het Drents	12%	17%	4%	2%
Spelletjes en online games in het Drents	1%	6%	4%	2%
YouTube-kanaal in het Drents	8%	13%	4%	2%
Klassikale Drentse lesprogramma's	3%	8%	7%	3%
Online Drentse lesprogramma's	12%	13%	7%	3%
Online oefenmateriaal in het Drents	16%	13%	7%	3%
Bijeenkomsten en ceremonies in het Drents	2%	9%	8%	7%
Een prettige sfeer en respectvolle gesprekspartners	12%	16%	18%	12%
Festivals in het Drents	11%	11%	6%	3%
Zichtbaarheid van het Drents in de openbare ruimte	17%	17%	16%	11%
Dat er meer Drents gesproken wordt in de openbare ruimte	21%	27%	16%	15%
AI in het Drents (zoals ChatGPT & Copilot)	8%	4%	4%	1%
Drentse content op sociale media	12%	15%	7%	3%
Drentse influencers	7%	14%	4%	2%
Ik heb niets nodig	56%	47%	60%	64%

Bronvermelding

Buurke, R. (2025). Frisian and Low Saxon in flux. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. University of Groningen. <https://doi.org/10.33612/diss.1198624783>

Driessen, G. (2012). Ontwikkelingen in het gebruik van Fries, streektaalen en dialecten in de periode 1995-2011. *Nijmegen: ITS*.

Schmeets, H., & Cornips, L. (2021). Talen en dialecten in Nederland: Wat spreken we thuis en wat schrijven we op sociale media?. *Statistische Trends*.

Scholtmeijer, H. (2024). Waar onze taal weg komt. Een korte geschiedenis van het dialect in Overijssel. Zwolle: WBOOKS.

UNESCO. (2003). Language Vitality and Endangerment. Paris: UNESCO